

РАДНА ГРУПА ЗА ПОРЕЗЕ

ПРОЈЕКАТ СВЕОБУХВАТНЕ РЕФОРМЕ ПРОПИСА (СРП)

Предлози измене Закона о порезу на додату вредност и подзаконских аката

Предлог 1: Опорезивање пружања услуга без накнаде

Релевантни чланови ЗПДВ : чл. 5 став 4. тачка 3.

Проблем:

Овим чланом Закона прописано је да се опорезивим прометом услога сматра и свако друго пружање услога без накнаде. Пракса је показала да се ова одредба од стране пореских органа примењује у најширем смислу. Са друге стране, привредна делатност не ретко подразумева тзв. комбиноване испоруке роба и услуга, пре чему се наплаћује јединствена надокнада. У Закона о ПДВ постоји јасна одредба, када је реч о комбинованим испорукама, да је у питању јединствен промет. међутим, постојање ове едредбе у многоме чему нарушава оно што је економски оправдано. Истовремено, отвара простор да порески органи одлучују по свом нахођењу у сваком конкретном случају да ли је у питању испорука уз надокнаду, споредна испорука или испорука без накнаде. Исто тако, ова одредба и њено претежно тумачење значајно одскачу од соновних принципа ПДВ, јер је њихова последица да ПДВ представља трошак за привредне субјекте.

Садашњим законским решењем нарушава се неутралност система ПДВа. Предложеним изменама опорезовала би се само промет настао у непословне сврхе, али под условом да је претходни порез у потпуности или делимично могао бити одбијен, а што је у складу са Европском директивом о ПДВ-у.

Предлог измене:

Брисање одредбе чл. 5 став 4. тачка 3.

Предлог 2: Техничко-технолошка целина

Релевантни члан ЗПДВ: чл. 6

Проблем:

Концепт "неопорезивања" преноса пословања који је уведен у чл. 6 Закона о ПДВ, је без основа "искривљен" чл. 3 став 1. тачка 2) Правилника о утврђивању преноса целокупне или дела имовине, са или без накнаде, или као улог, који се не сматра прометом добара и услуга у смислу Закона о ПДВ. Наиме, наведеном одредбом захтева се да је потребно да имовина која се преноси представља техничко-технолошку целину. При томе, овај појам није дефинисан ниједним прописом, а претежно разумевање на страни пореских органа и Министарства финансија, да се мисли на фабрике, производне погоне, производне линије и сл. Са друге стране, пракса је јасно показала да је све мање преноса који би се, имајући у виду ово претежно гледиште, "уклапали" у концепт техничко-технолошке целине. Обзиром да је законски оквир довољан како би се

спречиле евентуалне злоупотребе, ова категорија, пред тога што је противзаконита, је и непотребна.

Предлог измене:

Техничко технолошку целину не ограничити само на делатности производње (производни погон, производна линија и сл). Као пример наводимо да сходно важећем законском решењу продаја хотела (са целокупним инвентаром) није укључен у уско тумачење појма техничко технолошке целине (јер није производни погон односно производна линија) иако по својој суштини представља промет дела имовине сходно чл. 6 Закона на који не треба обрачунати ПДВ.

Предлог 3: Регулисати могућност да лица-српски држављани упућени из Србије у државу са којом не постоји Уговор о Избегавању двоструког опорезивања могу да се сматрају нерезидентима Србије

Релевантни члан ЗПДГ: чл. 7 и 8

Проблем:

Чланом 8 Закона се дефинише физичко лице-порески резидент Србије. Ставом (2) се дефинише да је то лице које има пребивалиште или центар пословних и животних интереса. Законом који регулише питања пријаве-ођаве пребивалишта тренутно једино постоји могућност пријаве-ођаве пребивалишта са једне адресе (у Србији) на другу адресу и пријава одласка у иностранство дужег од 60 дана (образац бр. 3). Пореска управа не прихвата Образац бр. 3. као доказ (привремене) ођаве пребивалишта у Србији иако упућено лице може боравити и више година на раду у иностранству, што доводи до двоструког опорезивања у свим случајевима где не постоји међународни уговор о избегавању двоструког опорезивања.

Предлог:

Уз презентирање адекватне документације предвидети могућност и процедуру да се лице ођави код пореске управе као порески резидент Србије за период упућивања (кад упућивање траје дужег од нпр 183 дана -12 месеци).

Предлог 4: Место опорезивања услуга

Релевантни члан ЗПДВ: чл. 12

Проблем:

Директива Европске Уније бр. 2008/8/ЕЦ од 12 фебруара 2008 године, а којом се мења Директива 2006/112/ЕЦ (тзв. ВИ Директива) у погледу места опорезивања услуга уводи нова правила у погледу опорезивања услуга.

Нова правила се примењују од 1 јануара 2010 године, осим појединих одредби чија примена почиње 1. јануара 2011 године, односно 2013 и 2015 године.

Генерално правило да су услуге опорезиве према месту пружаоца, а које предвиђа и наш Закон о ПДВ се мења од 1. јануара 2010 и уводи се ново правило да су услуге опорезиве према месту примаоца услуге. Директива предвиђа одређене изузетке од овог новог правила.

Уколико се Закон о ПДВ не усклади са изменама Директиве може се догодити да одређене услуге неће бити опорезиве нити у Србији нити у иностранству - у земљи добављача се примењује принцип опорезивања према месту примаоца услуге, а у Србији принцип места пружаоца услуге. Ово ће директно утицати на ефикасност ПДВ система, односно на тржишне одлуке обвезника, јер би се обвезници због пореских разлога опредељивати за добављаче из иностранства. Ово би посебно дошло до изражаја код обвезника који обављају делатности за које се нема право одбитка претходног ПДВ, јер уколико би услугу набавили од домаћег добављача не би имали право на одбитак претходног ПДВ и сносили би додатни трошак (услуга опорезива према месту пружаоца услуге), што не би био случај код набавке од иностраног добављача (услуга опорезива према месту примаоца услуге).

Такође, то би представљало корак назад у погледу усклађености нашег Закона о ПДВ са прописима Европске Уније. Наиме, одредба чл. 12 је у највећој мери у складу са одредбама Директиве које се сада примењују (до 31. децембра 2009. године).

Предлог измена:

Извршити усклађивање одредбе чл. 12 са Директивом бр. 2008/8/ЕЦ од 12 фебруара 2008 године.

Предлог 5: Улазни царински ПДВ

Релевантни чланови ЗПДВ: чл. 19, 31 и 59

Проблем:

У случају када Управа царина накнадно донесе ресење о смањењу износа царине, ПДВ и др. дажбина, порески обвезник је у обавези да коригује царински ПДВ у пољу 106 у ПДВ пријави за онај порески период у којем је поменуто ресење Управе царина донето. Другим рецима, иницијално је царински ПДВ плаћен и рефундиран од Пореске управе у у одредјеном износу. Након извесног времена, Управа царина доноси ресење о висе плаћеном ПДВ-у и обвезник је дузан, не само да изврси корекцију у ПДВ пријави (смањење претходног-царинског ПДВ), већ и да га плати. Обвезнику ПДВ се даје могућност да поднесе захтев за повраћај висе плаћеног ПДВ при увозу добара који се разматра (кроз нову-кориговану ПДВ пријаву) и, након протекла времена, Пореска управа доноси ресење којим се налазе повраћај ПДВ обвезнику.

Предлог измене:

С обзиром да се овај проблем тиче само cash flow-а и de facto нема никаквог прихода или расхода у буџетској каси, предлог је да се ова административна процедура укине и да се не врси нити корекција ПДВ пријаве нити плаћање и наплата разлике царинског ПДВ-а.

Предлог 6: Печат царине о иступу робе са територије Србије

Релевантни члан ЗПДВ: чл.24

Проблем:

Правна лица која врсе извоз робе у обавези су да на царинској декларацији (ЈЦИ) добију посебан царински печат који служи као: а) "доказ" да је роба напустила територију Србије и б) основ да порески обвезник стекне право на пореско ослободјење из цл. 24 Закона. У пракси, царински

службеник не врси печатање свакодневно, већ недељно, што представља проблем када је у питању печатање царинских декларација за робу која је извезена крајем пореског периода.

Предлог измене:

Управа царина има у својој евиденцији све неопходне податке о иступу сваког камиона са територије Србије и стога могу ту евиденцију послати Пореским управама једанпут месечно или на њихов захтев, а да пореске обвезнике и царинске службенике ослободе ове формалности.

Предлог 7: Дефинисање појма репрезентације

Релевантни члан ЗПДВ: чл. 29 став 1 тачка 2

Проблем:

Појам репрезентације није ближе дефинисан пореским, или другим прописима. Имајући у виду специфичан порески третман ових издатака (и то не само са становишта ПДВ) постоји потреба да се овај појам што прецизније дефинише како би се обезбедио већи ниво правне сигурности свим учесницима у привредном промету.

Предлог измена:

Изменити чл. 29 став 1 тачка 2 тако да гласи:

"Издаци за репрезентацију обвезника, који настају као резултат активности његових овлашћених представника у циљу придобијања или одржавања пословних партнера, осим поклона мање вредности."

Предлог 8: Регистрација страних правних лица за ПДВ сврхе и улога пореског пуномоћника

Релевантни члан ЗПДВ: чл. 38

Проблем:

На основу Закона, обавеза регистрације за ПДВ под једнаким условима важи и за стране обвезнике – правна и физичка лица, која остварују промет на територији Републике. Са друге стране, у пракси је немогуће регистровати страно лице које нема седиште или боравиште на територији Републике Србије за ПДВ.

Предлог измене:

Предлажемо да се омогући регистрација страним обвезницима за ПДВ што подразумева потпуно изједначавање у односу на сва права и обавезе (укључујући и право на одбитак претхондог пореза). При томе, јавља се потреба јасног опредељивања статуса и улоге ПДВ пуномоћника. ПДВ пуномоћник може да буде лице које је истовремено и ПДВ обвезник, које на основу писаног уговора у име и за рачун страног обвезника подноси пореске пријаве, плаћа ПДВ и остварује право на повраћај ПДВ.

Алтернативно, предлажемо да се допуни члан 38 тако да гласи:

"Обавеза подношења евиденционе пријаве не односи се на: лица која у Републици немају место стварне управе и контроле или сталну пословну јединицу (у даљем тексту: страни обвезник).

Предлог 9: Упутства Пореске управе о начину и поступку евидентирања обвезника за порез на додату вредност

Проблем:

Упутство о начину и поступку евидентирања обвезника за порез на додату вредност и одређивању пореског периода од 1.1.2005. године и Упутство о начину и поступку евидентирања обвезника за порез на додату вредност од 26.7.2005. године, оба издата од стране Пореске управе и доступна на њиховом сајту, нису у складу са одредбама Закона о ПДВ.

Наиме, оба упутства почетак обављања делатности, који представља основ за стицање својства обвезника ПДВ и регистрацију за ПДВ, дефинишу као „упис у регистар код органа надлежног за регистрацију“.

Овако тумачење почетка обављања делатности није у складу са Законом о ПДВ.

Закон о ПДВ нигде почетак обављања делатности не везује са формални упис – регистрацију са неким државним органом (Агенција за привредне регистре, суд, министарство, општина).

Према Закону о ПДВ, обвезник ПДВ је лице које самостално обавља промет добара и услуга, у оквиру обављања делатности. Делатност је дефинисана као трајна активност у циљу остваривања прихода. Неко лице може постати обвезник ПДВ иако није формално регистрован али трајно обавља неку активност ради стицања прихода. Сходно томе, обавеза регистрације настаје онда када се обавља нека делатност – врши промет добара и услуга. Ово је и принцип који се примењује у земљама Европске Уније.

Одредбом чл. 38 Закона о ПДВ прописано је да обвезник који је у претходних 12 месеци остварио укупан промет већи од 4.000.000 динара дужан је да, најкасније до истека првог рока за предају периодичне пореске пријаве, поднесе евиденциону пријаву надлежном пореском органу.

Евиденциону пријаву подноси и обвезник који при отпочињању обављања делатности процени да ће у наредних 12 месеци остварити укупан промет већи од 4.000.000 динара, у року из става 1. овог члана.

Према тумачењу пореске управе, новоосновано правно лице треба да поднесе евиденциону пријаву за ПДВ најкасније до 10. ог у месецу који следи месецу његове регистрације. Пореска управа не узима у обзир да закон прописује обавезу регистрације за ПДВ ако се при отпочињању обављања делатности процени да ће се остварити промет већи од 4 милиона динара.

Сам упис у регистар неког државног органа (нпр. Агенције за привредне регистре) не значи и отпочињање обављања делатности. Обављање делатности може почети знатно касније (нпр. тек након годину дана).

У пракси најчешће није ни могуће поднети евиденциону пријаву до 10. ог у месецу који следи месецу регистрације. Наиме, евиденциону пријаву није могуће поднети уколико није отворен рачун у банци. Након регистрације са Агенцијом за привредне регистре, привредно друштво тек треба да отвори рачун. Ако је неко привредно друштво регистровано нпр. 30 септембра, према Пореској управи рок за регистрацију је 10. октобар. За 10 дана није могуће обавити све формалне радње и отворити рачун у банци и регистровати се за ПДВ.

Оваквим поступањем Пореске управе ускраћује се обвезницима законско право да се региструју за ПДВ онда када при отпочињању делатности процене да ће промет премашити 4 милиона динара. Уколико је неко друштво према Пореској управи прекорачило рок за регистрацију, оно се може регистровати за ПДВ 10. јануара следеће године или када промет у претходних 12 месеци премаше износ од 4 милиона динара. На овај начин се привредном друштву ускраћује и право на одбитак претходног ПДВ које би друштво имало да му је регистрација дозвољена у складу са Законом.

Са друге стране условљавајући регистрацију за ПДВ уписом у регистар надлежног органа, Пореска управа региструје за ПДВ и она лица која реално не обављају делатност и која не испуњавају услове за стицање својства обвезника ПДВ. На овај начин повећавају се трошкови администрације не само ових лица (месечно подношење пореских пријава), већ и државе (администрирање већег броја обвезника).

Предлог измене:

Обуставити даљу примену ових упутстава.

Предлог 10: Захтев за решавањем проблема истека рока трајања

Релевантни чланови Уредбе о количини расхода: чл. 4 и 5 став 2

Проблем:

У складу са одредбама чл. 5. став 2. Уредбе о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа порез на додатну вредност („Сл. гласник РС“ бр. 124/2004), а у вези са чланом 4. став 4. тачка 3. Закона о порезу на додатну вредност („Сл. гласник РС“, бр. 84/2004, 86/2004 - испр., 61/2005 и 61/2007), на расход настао због протекла рока трајања производа не плаћа се порез на додатну вредност, под условом да је рок трајања утиснут одштампавањем на производу или је на други начин одређен од стране произвођача и ако је при утврђивању расхода био присутан представник Пореске управе, при чему ако се представник Пореске управе у року од 5 дана од дана подношења захтева не одазове позиву обвезника, признају се утврђене количине исказане у записнику обвезника.

Међутим, када расход настаје због протекла рока трајања свежих намирница (месо, риба, млеко, и сл.) овај рок је неодговарајући. Јер код истека рока трајања ових производа постоји потреба тренутног уништавања. У супротном, држање ових производа у магацину veleпродаје утиче на укупне санитарне услове.

Предлог измене:

Став 2 члана 5 Уредбе изменити тако да гласи:

"Изузетно од члана 4 ове Уредбе, на расход настао због протекла рока трајања производа не плаћа се порез на додатну вредност, под условом да је рок трајања утиснут одштампавањем на производу или је на други начин одређен од стране произвођача. Количина неопорезивог расхода ће бити утврђена на основу записника састављеног од стране обвезника."

Образложење:

С обзиром да се у пракси често дешава и ситуација неодазивања представника ПУ позивима обвезника да присуствују утврђивању количине утврђене у записнику обвезника, предлагемо да

се брише део ове одредбе који предвиђа присуство представника Пореске управе односно протек 5 дана у коме се он не би одазвао. На тај начин се долази до истог ефекта који тренутно постоји у пракси – утврђивање расхода на основу Записника, али без непотребног задржавања кварљиве или већ покварене робе и заузимању складишног простора у периоду од додатних 5 дана.

Предлог 11: Обрачун ПДВ у случају крађе

Релеватни члан Правилника: чл. 3 став 2

Проблем:

Одредбама члана 3. став 2. Правилника о утврђивању шта се сматра узимањем и употребом добара која су део пословне имовине пореског обвезника, пружањем услуга и сваким другим прометом без накнаде и о утврђивању уобичајених количина пословних узорака и поклона мање вредности („Сл. гласник РС“, бр. 114/2004), а у вези са чланом 2. став 1. истог Правилника и члана 4. став 4. тачка 1. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС“, бр. 84/2004, 86/2004 – испр., 61/2005 и 61/2007), не плаћа се ПДВ на мањак добара који се може правдати висом силом или на други прописан начин (елементарна непогода, крађа, саобраћајни удес и сл.), утврђен на основу акта надлежног органа, односно организације.

Приликом евидентирања крађе, компанија исту пријављује МУП-у, а од МУП-а се добија потврда да је крађа пријављена. Одштетни захтев и Потврда о пријави крађе не представљају акт надлежног органа који компанију ослобађају обавезе обрачунавања и плаћања пореза на додату вредност за износ украдене робе. Међутим, МУП скоро никада не излази на терен и не сачињава Записник о евидентираној крађи, уз образложење да МУП издаје потврду тек након завршеног судског поступка где се и потврђује постојање исте. Имајући у виду ове наведене чињенице, компанија је принуђена не својом кривицом да обрачунава и плаћа порез на додату вредност, иако промет није извршен јер не постоји акт надлежног органа, што компанији ствара додатне новчане обавезе.

Предлог измене:

Опција 1: Порески обвезник није дужан да обрачуна ПДВ на мањак добара који се може правдати вишом силом или на други прописан начин (нпр. крађа), ако поседује законом прописану документацију, при чему ако надлежни државни орган, не достави обвезнику документ којим би потврдио да је извршено кривично дело на штету обвезника у року од хх дана од дана обављања увиђаја, односно позива пореског обвезника да обави увиђај, сматраће се да је порески обвезник испунио све услове за необрачунавање ПДВ на мањак добара настао предметном крађом.

Опција 2: Предлаже се Министарству финансија да у договору са Министарством унутрашњих послова нађу модус за решење овог проблема, а узимајући у обзир могуће злоупотребе.

Предлог 12: Трансферне цене

Погледати Извештај са састанка 08. октобра